

Міністерства освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Затверджую
Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ В.В. Кобильник
« _____ » _____ 2020 року

Управлінська практика в
закладах дошкільної та загальної середньої освіти

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

для студентів освітнього ступеня **магістр**
спеціальності **073 Менеджмент**
за освітньою програмою **Управління навчальним закладом**

Розроблено та внесено: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Розробники програми: О.М. Дутко, кандидат пед. наук, старший викладач кафедри педагогіки та управління навчальним закладом

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри педагогіки та управління навчальним закладом
«__»_____20__року, протокол №_____

Обговорено та схвалено науково-методичною радою педагогічного факультету
«__»_____20__року, протокол №_____

ВСТУП

Практика студентів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (далі – Університет) – обов'язкова складова підготовки фахівців згідно зі стандартами вищої освіти за відповідними освітніми ступенями, спеціальностями.

Метою практики є опанування студентами сучасних методів та форм організації їх майбутньої професії, формування на базі отриманих в Університеті знань, умінь і навичок прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи та в реальних ринкових і виробничих умовах; виховання потреби систематично оновлювати свої знання, творчо застосовувати їх в практичній діяльності.

Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні необхідного обсягу практичних навичок, відповідно до освітніх ступенів бакалавра /магістра.

Види та тривалість практик визначаються стандартами вищої освіти за спеціальностями певного освітнього ступеня та відзеркалюються в навчальних планах і графіках навчального процесу.

Місцем проведення практик є сучасні організації, підприємства, установи тощо різних видів діяльності в Україні.

Порядок організації та проведення практики в Університеті регламентується наказом ректора.

В Університеті відповідно до «Положення про проведення практики студентів у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» розробляються та затверджуються документи, які регламентують організацію практики студентів з урахуванням специфіки їх підготовки.

Виробнича практика спрямована на закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, формування практичних умінь і навичок зі спеціальності, а також на збір фактичного матеріалу для виконання навчально-дослідних завдань.

Виробнича практика студентів проводиться на підприємствах (організаціях, установах) на основі укладених договорів.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює завідувач практики університету, який підпорядкований першому проректору.

Відповідальним за організацію та проведення практики на факультеті є декан факультету.

Навчально-методичне керівництво і виконання програм практик забезпечують відповідні кафедри факультетів.

До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедр, які викладають фахові дисципліни.

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та проведення практики, є:

– розробка наскрізних та робочих програм практики студентів, підготовка яких здійснюється за спеціальностями;

– визначення баз практики;

– призначення керівників практики;

– укладання договору на проведення практики між Університетом та підприємством, організацією, установою;

– укладання трудової угоди між Університетом і керівником практики від бази практики;

– направлення студентів на бази практики;

– проведення інструктажу з охорони праці в галузі;

– проведення настановних конференцій з питань організації практик;

– складання кошторису-калькуляції щодо витрат на проведення практики студентів;

– складання тематики індивідуальних завдань на практику;

– підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики;

– оформлення акта здачі – приймання послуг(робіт) між Університетом та організацією, підприємством, установою тощо (за умови укладання договорів з оплатою за керівництво практикою);

– підготовка наказу по Університету.

Зміст практик і послідовність їх проведення визначається наскрізною програмою практики зі спеціальності, що розробляється випусковою кафедрою відповідно до вимог галузевих стандартів вищої освіти. До розробки наскрізної програми залучаються висококваліфіковані фахівці підприємств, установ і організацій, які можуть бути базами практик. На основі наскрізної програми практики розробляються програми відповідних видів практики.

Наскрізна програма практик складається на підставі ОПП, «Методичних рекомендацій по складанню програм практик студентів вищих навчальних закладів» (затверджених наказом № 31-5/97 Міністерства освіти України від 14.02.1996р.).

Наскрізна програма практик є навчально-методичним документом, що визначає порядок проведення та зміст практики зі спеціальності 073 «Менеджмент» за освітньою програмою «Управління навчальним закладом».

Наскрізна програма складена на підставі освітньо-кваліфікаційних характеристик магістра, а також на основі освітньо-професійної програми підготовки фахівців.

Програма розрахована на студентів освітнього ступеня «магістр» (з терміном навчання 1,4 роки).

Основна мета наскрізної програми полягає у чіткому плануванні та регламентуванні всієї діяльності студентів і керівників практик протягом того періоду навчального процесу, що проводиться на базі практики.

Програма передбачає планове, поетапне засвоєння студентами практичних і професійних навичок і застосування у реальних умовах теоретичних знань, отриманих під час вивчення дисциплін з циклів загальної та професійної підготовки зі спеціальності «Менеджмент».

2. Програма виробничої практики

«Управлінська практика в дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладах».

Програма практики складено відповідно до Тимчасового порядку проведення екзаменів і заліків, атестації здобувачів вищої освіти, захисту курсових робіт (проектів), практик за дистанційною формою навчання у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка під час карантину (далі - Порядок) розробленого відповідно до Постанов Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» від 11 березня 2020 р. № 211 та «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211» від 02 квітня 2020 р. № 255, від 22 квітня 2020 р. № 291 «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України»; листів Міністерства освіти і науки України від 11 березня 2020 р. № 1/9-154, 27 березня 2020 р. №1/9-179, Положення про організацію освітнього процесу у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами), Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями), Положення про екзамени і заліки та порядок перезарахування навчальних дисциплін, визначення академічної різниці та її ліквідації при переведенні, вступі та поновленні студентів на навчання до Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, наказів в. о. ректора університету від 12 березня 2020 р. № 40-АГП «Про обмежувальні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19», від 18 квітня 2020 р. № 30-ОД «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19».

1.1. Мета та результати практики

Метою практики є актуалізація теоретичної складової системи професійної підготовки за спеціальністю 073 Менеджмент, освітньою програмою «Управління навчальним закладом», її трансформація на рівень практичної діяльності на особистісно орієнтованій основі, інтегруючись у контекст майбутньої професії.

Підготовка студентів до практики передбачає процес неперервного особистісно та практикоорієнтованого розвитку професійних компетентностей відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

Результатами виробничої практики є:

- проведення комплексного аналізу діяльності закладу освіти з використанням сучасних методик з позицій системного підходу;
- проведення наукових досліджень та впровадження їх результатів у практику діяльності закладу;
- планування організаційних змін з урахуванням розроблених стратегій організаційного розвитку, у тому числі з використанням управлінського інструментарію;
- формування пропозицій щодо створення сприятливих умов для навчання та розвитку персоналу організації; заходів з оцінювання та стимулювання фахівців;
- дотримання професійної етики в процесі здійснення наукових досліджень на об'єкті практики.

Загальна **тривалість** виробничої практики визначається навчальним планом.

Виробнича практика проводиться на **базі практики**, які відповідають назві практики. Об'єктами практики можуть бути освітні установи різних форм власності, управління освіти.

1.2. Зміст виробничої практики, завдання за змістовими модулями.

Загальна логіка формування програми практики передбачає два змістові модулі, які спрямовують на поєднання головних *складових розвитку практичної компетентності майбутнього управлінця у сфері шкільної (дошкільної) освіти*: а) ознайомлювально-аналітичну, яка реалізується через спостереження за діяльністю освітнього закладу, ситуативний, аспектний або комплексний аналіз (в залежності від вибраного студентом рівня складності діяльності) управлінської складової освітньої системи (підсистеми), що стосується організації та управління навчальною діяльністю, виховним процесом, управлінням кадрами; б) безпосередньо практичну діяльність, яка реалізується через самовизначення та програмування освітньо-управлінської діяльності на період практики, а також виконання програми; в) рефлексивно-аналітичну, яка стосується аналізу та визначення ефективності практики, оцінки рівня власної компетентності, реальної практичної готовності до реалізації управлінських функцій в сучасному освітньому закладі та проектування перспектив особистісного, професійного саморозвитку.

Другий змістовий модуль стосується науково-дослідної роботи як у сфері власної практичної діяльності, *розвитку професійної компетентності (самодослідження)*, так і виконання дипломного проекту, використовуючи реальні умови діяльності освітнього закладу (аналіз проблем, опис досвіду, проведення експериментальних досліджень та ін.).

1.2.1. I Змістовий модуль. Організаційно-діяльнісна складова. Комплексна характеристика, аспектний аналіз управлінської діяльності освітнього закладу (або його сегмента відповідно до визначених для студента-практиканта повноважень).

1) Загальна системна характеристика закладу освіти:

Інтегральна оцінка навчального закладу як освітньої установи (за результатами спостережень та вивчення документації: статут, історія, концепція розвитку, імідж, рівень конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг регіону), орієнтованої на сучасні стандарти якості;

2) Менеджмент навчального закладу:

Ефективність менеджменту з позиції якості функціонування навчального закладу: а) орієнтованості на інноваційні освітні технології; наявності умов для самореалізації школяра (вихованця), вчителя (вихователя) як головних суб'єктів освітньої діяльності; конструктивності взаємовідносин учасників освітнього процесу, сприятливості психологічного мікроклімату;

3) Організаційно-управлінські аспекти навчальної діяльності школярів (дошкільників):

Ефективність організації навчальної діяльності, її орієнтація на формування загальноосвітніх компетенцій, розвитку навчальної діяльності учнів (дошкільників) на особистісно орієнтованій основі. Результати ЗНО, рейтинг навчального закладу.

Управлінська діяльність НЗ щодо модернізації та підвищення ефективності навчальної діяльності школярів (дошкільників). Діяльність щодо підвищення професійних, фахових компетенцій педагогічних працівників. Інтегрованість навчання та виховання.

4) Організаційно-управлінські аспекти виховної діяльності школярів (дошкільників):

Рівень вихованості, загальної культури школярів (вихованців), їх орієнтованість на особистісний саморозвиток. Толерантність різних рівнів взаємовідносин управлінців, педагогів, школярів, комфортність самопочуття кожного, сприятливість для самореалізації. Ефективність стратегії розвитку НЗ як виховної системи, використання особистісно орієнтованих технологій виховної діяльності.

5) Управління кадрами, процесом підвищення їх професійної компетентності:

Дослідження особливостей управління персоналом НЗ. Управлінець як лідер, суб'єкт формування педагогічного колективу як команди. Характер та продуктивність взаємодії, стиль професійних взаємовідносин з підлеглими, культура міжособистісних взаємин.

Стимулювання перманентності підвищення професійної компетентності членів педколективу та формування для цього адекватних умов.

6) Програмування та організація власної управлінської діяльності (підготовка, проведення, узагальнення та аналіз результатів).

Визначення власної компетентності у сфері управлінської діяльності за результатами попередніх діагностичних замірів, а також оцінювання рівня ефективності теоретико-практичної підготовленості в рамках навчальних занять за навчальним планом, самостійної роботи.

Дослідження попередніх практик з позиції ефективності навчальної, виховної діяльності, управління педагогічним процесом.

Самовизначення стосовно рівня складності завдань практики, адекватності сформованим компетентностям, розробка конкретної програми, інтегруючи інваріантну та варіативну складові. Розробка проектів та алгоритмів практичної діяльності, управління ходом їх реалізації, внесення корекцій. Проведення запланованих управлінських заходів.

Самоаналіз, самооцінка власної компетентності у сфері управлінської діяльності за результатами практики, програмування перспектив особистісного, професійного саморозвитку.

Аналіз ефективності проходження практики за комплексом головних критеріїв, виявлення особистісних досягнень, проблем та невдач, розробка системи рекомендацій, які необхідно буде використати при підготовці до наступної практики, а також програмуванні її змісту, виборі технологій реалізації.

7) Пропозиції щодо поліпшення управлінської діяльності навчального закладу:

На основі власного досвіду діяльності, в рамках виконання завдань виробничої практики розробити та обґрунтувати рекомендації щодо: а) підвищення якості управлінської діяльності керівних кадрів НЗ; б) управління навчально-виховним процесом у НЗ; в) забезпечення інноваційного розвитку НЗ, його спрямованості на стандарти компетентнісної освіти.

Завдання організаційно-діяльнісної складової. Адаптація до умов, особливостей майбутньої професійної діяльності у сфері управління освітою, акцентування уваги на управлінні навчально-виховною діяльністю загальноосвітнього (дошкільного) закладу, використовуючи отриманий під час попередніх навчально-виробничих практик власний досвід у якості вчителя за відповідним фахом. Конкретизація завдань (а відтак і прогнозування результатів) спрямована на:

а) формування цілісного уявлення про сучасний навчальний заклад, його управлінську діяльність, яка виступає головним фактором інноваційного розвитку;

б) актуалізація власного досвіду попередніх навчально-виробничих практик, його адаптація до нових умов, особливостей реалізації управлінських функцій;

в) спостереження, фіксація, аналіз організації та управління навчально-виховною діяльністю школярів (дошкільників), визначення рівня її ефективності, виходячи з основ компетентнісної освіти, тенденцій до її оновлення, зафіксованих у «Концепції нової української школи (оновленої в 2017 р.);

г) моделювання форм, методів та умов організації навчально-виховної, управлінської діяльності, формування комплексу рекомендацій щодо їх оптимізації; участь у підготовці до тих, що заплановані у навчальному закладі, апробація авторських моделей за власною ініціативою;

д) узагальнення результатів практики, їх самоаналіз та самооцінка, виділення найбільш успішних складових реалізації програми практики, проблем, що понижували її ефективність; формування пріоритетів професійного, особистісного саморозвитку на перспективу, орієнтуючись на наступну практику як вищу шаблону сходження до нових рівнів оволодіння професією.

1.2.2. II Змістовий модуль. Науково-дослідна діяльність.

Завдання науково-дослідної складової виробничої практики є:

1. Використання методів наукового дослідження для отримання, інтерпретації, аналізу та узагальнення інформації щодо рівня та особливостей функціонування та розвитку навчального закладу, у якому студент проходить практику;

2. Використання наукових підходів, методів дослідження для моделювання та розробки власних варіантів практичних апробацій (підготовка повідомлень, проведення аналізів елементів освітньої діяльності, запланованих навчально-виховних заходів), програмування та реалізації завдань розвитку власної професійної компетентності;

3. В залежності від рівня виконання дипломного проекту під час практики студент може: а) працювати над розробкою його експериментальної частини; б) апробувати методи та програму наукового дослідження;

4. Проектування (або коректування за умови наявності) моделі дослідницької роботи, враховуючи реалії системи організації освітньої діяльності, особливості управлінської діяльності навчальним закладом. Виконання пілотних досліджень, застосування методів наукових пошуків відповідно до розробленої моделі та програми експериментального дослідження у рамках написання дипломної роботи.

5.

№ з/п	Назва виду діяльності	К-ть годин
1	2	3
1	I Змістовий модуль. Комплексна характеристика, аспекtnий аналіз управлінської діяльності освітнього закладу	130
1.1	<i>Загальна системна характеристика закладу освіти.</i>	20
1.2	<i>Менеджмент навчального закладу.</i>	20
1.3	<i>Організаційно-управлінські аспекти навчальної діяльності школярів (дошкільників).</i>	20
1.4	<i>Організаційно-управлінські аспекти виховної діяльності школярів (дошкільників).</i>	20
1.5	<i>Управління кадрами, процесом підвищення їх професійної компетентності.</i>	20
1.6	<i>Програмування та організація власної управлінської діяльності (підготовка, проведення, узагальнення та аналіз результатів).</i>	20
1.7	<i>Пропозиції щодо поліпшення управлінської діяльності навчального закладу.</i>	10
2	II Змістовий модуль. Науково-дослідна діяльність.	50
2.1	<i>Дослідження (самодослідження) у сфері формування власної професійної компетентності, особистісного саморозвитку</i>	20
2.2	<i>Аналіз фактичного стану досліджуваної проблеми на матеріалах освітньої установи</i>	10
2.3	<i>Моделювання та розробка варіантів практичних апробацій основних теоретичних та практичних результатів дослідження.</i>	10
2.4	<i>Коректування програми наукового дослідження</i>	5
2.5	<i>Проектування (або коректування за умови наявності) моделі дослідницької роботи.</i>	5

Розділ II. Змістово-технологічне забезпечення виробничої практики за спеціальністю 073 Менеджмент, освітньою програмою «Управління навчальним закладом» в умовах дистанційної форми навчання.

Управлінська практика в дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладах: безпосередня підготовка до практики (настановна конференція в режимі online, розробка індивідуальної траєкторії виконання програми, усвідомлення практичних завдань), реалізація програми практики за складеним планом. Визначення ролі практики в системі професійної підготовки фахівця, конкретизація її функцій.

1. Ознайомлення з загальними положеннями про проходження виробничих практик, правами та обов'язками усіх суб'єктів її організації.

2. Формування адекватної мотиваційної основи практичної діяльності студента у НЗ. Психологічне налаштування на успішну практичну діяльність.

3. З'ясування особливостей дистанційної форми проходження виробничої практики, логіки побудови програми її проходження.

4. З'ясування сутності та аналіз завдань, запрограмованих на період практики, підходів до оцінювання ефективності, форм представлення її результатів після її закінчення.

5. Систематизація матеріалів, сформованих у процесі навчання, які мають практичну цінність і можуть бути використані під час практики.
6. Реалізація програми практики.
7. Здійснення методичного керівництва її проходженням (консультації, групові заняття, аналіз проведення запланованих заходів, рекомендації щодо поліпшення ефективності діяльності студента під час практики).
8. Узагальнення та аналіз результатів практичної діяльності. Формування звітної документації.
9. Оцінка сформованості особистісних якостей, необхідних для майбутньої управлінської діяльності у сфері освіти.
10. Проектування траєкторії індивідуального професійного зростання на перспективу.

Таблиця 1. Завдання до практики адаптовані до дистанційної форми проходження практики.

	<i>Формування професійних компетентностей</i>	<i>Розвиток студента як суб'єкта професійного становлення</i>	<i>Формування дослідницьких компетентностей. Робота над дипломним проектом</i>
<i>Інваріантна складова</i>	<p>1. Проаналізувати документацію (її елементи), що визначає найбільш характерні особливості функціонування НЗ, управління ним (статут, програма розвитку, концепція НЗ, річний план, колективний договір, тощо) з позиції стандартів компетентної освіти (використовуйте сайт закладу освіти до якого прикріплені, електронну пошту). Сформувати комплекс оцінних суджень як результат аналізу.</p> <p>2. Познайомитися з різними варіантами проведення навчальних занять у дистанційній формі. Обговорити їх ефективність з керівником, сформулювати поради щодо підвищення рівня ефективності їх проведення для педагогічних працівників.</p> <p>3. Познайомитися з відеоматеріалами освітнього закладу щодо організації виховної роботи (години спілкування, концертні програми, різні форми проведення дозвілля). Здійснити аналіз 2 заходів, оцінити результативність.</p> <p>Розробити варіант аналізу виховного заходу.</p> <p>З'ясувати методiku визначення рівня виховання школярів (дошкільників), їх загальної культури, яка застосовується в навчальному закладі.</p> <p>4. Спостерігати за роботою керівників НЗ в рамках найбільш типових форм їх управлінської діяльності у дистанційному режимі: педагогічна рада online, нарада при директорові, заступникові.</p> <p>Зробити спробу провести системний аналіз ефективності дій керівника під час проведення зазначених форм (за вибором).</p> <p>5. Взяти участь у роботі методичної ради (об'єднання) online, підготувати виступ-повідомлення, використовуючи результати власної дослідницької роботи.</p> <p>Проаналізувати документацію методичного об'єднання класних керівників (вихователів), оцінити її відповідність існуючим вимогам, визначити рівень її ефективності щодо програмування діяльності об'єднання.</p> <p>6. Доеднатися до підготовки заходів (2-3), які готують управлінці, виконавши запропоновані ними завдання у рамках реальних можливостей та повноважень.</p> <p>Проаналізувати приклад прийняття управлінського рішення в школі (дошкільному закладі), визначити рівень його ефективності на основі критеріїв формування конструктивних суб'єкт-суб'єктних взаємовідносин у педагогічному колективі.</p>	<p>У контексті виконання завдань управлінської практики виконувати завдання, що сприяють саморозвитку особистісних якостей.</p> <p>Виділяти найбільш актуальні проблеми готовності до здійснення професійної діяльності, виконання управлінських функцій.</p> <p>Виділяти особистісні характеристики, які є позитивними в майбутній педагогічно-управлінській діяльності і такі, що потребують подальшого розвитку, а також характеристики, що вимагають суттєвих змін, корекції.</p> <p>У процесі практичної діяльності здійснювати самоаналіз, самокорекцію своїх дій, проявів особистісних якостей в конкретних ситуаціях, професійних ролях.</p> <p>Узагальнити результати практики, зафіксувати отримані успіхи у процесі особистісного, професійного саморозвитку, найбільш помітні проблеми.</p>	<p>Збір матеріалів, отримання інформації, необхідної для з'ясування реального стану речей з досліджуваної проблеми (констатувальний експеримент, систематизація отриманих результатів)</p>

	<p>7. На основі відвідування різних форм діяльності управлінців, вивчення управлінської документації, проаналізувати ефективність критеріїв оцінювання результатів управлінської діяльності закладу.</p> <p>З'ясувати наявність іміджу закладу, представити відповідну аргументацію.</p>		
<p><i>Варіативна складова (виконати 3 завдання із запропонованих)</i></p>	<p>1в. Розробити модель однієї з конкретних форм управлінської документації, враховуючи підходи, що забезпечують системність діяльності, орієнтованість на розвиток компетентнісної освіти, понижуючи рівень формалізму.</p> <p>2в. Проаналізувати та оцінити результативність проведеного управлінцем аналізу навчального заняття. Визначити найпомітніші ситуації успіху у контексті процесу, виділити проблеми, що понижують його ефективність.</p> <p>3в. Сформувати комплекс порад для педагогічного працівника щодо організації дистанційного спілкування з дітьми, їх батьками, підготувати для них коректну мотиваційну базу.</p> <p>4в. Проаналізувати методiku визначення рівня професійної компетентності педагога, рейтингової системи оцінювання якості його професійної діяльності, сформулювати свої судження щодо ефективності традиційної системи атестації педагогічних працівників.</p> <p>5в. Проаналізувати методiku проведення наради при директорові з конкретної проблеми організації навчально-виховної діяльності закладу, скласти орієнтовний план її проведення.</p> <p>6в. Відвідати організовані у навчальному закладі форми відпочинку дітей, оцінити їх з позиції доцільності, сучасних вимог, рівня прийняття вихованцями, виховуючого потенціалу (за відеоматеріалами закладу).</p>		
<p><i>Самостійний вибір студента</i></p>	<p>За бажанням, виходячи з реальних можливостей та потреб</p>	<p>За бажанням, виходячи з реальних можливостей та потреб</p>	

За підсумками проходження виробничої практики магістрант подає через платформу Moodle керівнику практики на перевірку наступні документи:

Звітна документація:

1. Щоденник спостереження, в якому наявні:

- індивідуальний план проходження практики;

- **щоденні записи**, що містять результати спостереження за роботою керівників НЗ в рамках найбільш типових форм їх управлінської діяльності (педагогічна рада, нарада при директорові, заступникові) в умовах дистанційного навчання; аналіз ефективності дій керівника під час проведення зазначених форм (за вибором);

- **аналіз документації** (її елементів), що визначає найбільш характерні особливості функціонування НЗ, управління ним (статут, програма розвитку, концепція НЗ, річний план, колективний договір, тощо) з позиції стандартів компетентнісної освіти. Визначений комплекс оцінних позицій щодо управлінської діяльності як результат аналізу.

- **аналіз рівня управлінської діяльності закладу за базовими критеріями якості**. Визначені найбільш характерні особливості функціонування навчального закладу. Опис іміджу закладу на основі вивчення його сайту, діяльності.

- відгук керівника практики від навчального закладу про результати діяльності практиканта.

2. **Короткий опис різних варіантів проведення навчальних занять у дистанційній формі**. Аналіз їх ефективності. Поради щодо підвищення рівня ефективності їх проведення для педагогічних працівників.

3. **Аналіз 2 виховних заходів**, переглянутих за відеоматеріалами, з оцінкою їх результативності.

Розроблений варіант аналізу виховного заходу.

Короткий опис методики визначення рівня вихованості дітей, їх загальної культури, яка застосовується в навчальному закладі.

4. Протокол методичного об'єднання, його аналіз.

Аналіз документації методичного об'єднання класних керівників (вихователів), оцінка відповідності існуючим вимогам, визначений рівень ефективності щодо програмування діяльності об'єднання.

5. Конспект, докладний план 2 заходів, які готують управлінці.

Аналіз процесу прийняття управлінського рішення в школі (дошкільному закладі), з визначенням рівнем його ефективності на основі критеріїв формування конструктивних суб'єкт-суб'єктних взаємовідносин у педагогічному колективі.

6. Відповідно до завдань за вибором (будь-яких 3 виконати обов'язково):

1. Аналіз одного з видів шкільної документації (річний план школи, план роботи методичного об'єднання, план виховної роботи класного керівника, перспективний план навчального закладу).

Модель однієї з конкретних форм управлінської документації, враховуючи підходи, що забезпечують системність діяльності, орієнтованість на розвиток компетентнісної освіти.

2. Аналіз та оцінка результативності проведеного управлінцем аналізу навчального заняття. Визначити найпомітніші ситуації успіху у контексті процесу, виділити проблеми, що понижують його ефективність.

3. Комплекс порад для педагогічного працівника щодо організації дистанційного спілкування з дітьми, їх батьками. Підготовлений перелік коректної мотиваційної бази для педагогічного працівника щодо запровадження дистанційного спілкування в умовах карантину.

4. Перелік основних аспектів підготовки та проведення наради при директорові (завідуючому) з конкретної проблеми організації навчально-виховної діяльності закладу.

Аналіз методики визначення рівня професійної компетентності педагога, рейтингової системи оцінювання якості його професійної діяльності, сформульовані власні судження щодо ефективності традиційної системи атестації педагогічних працівників.

5. Опис процесу прийняття управлінського рішення в навчальному закладі, з визначенням рівня його ефективності.

Аналіз методики проведення наради при директорові з конкретної проблеми організації навчально-виховної діяльності закладу, орієнтовний план її проведення

6. Короткий опис методики визначення рівня професійної компетентності педагога, рейтингової системи оцінювання якості його професійної діяльності, традиційної системи атестації педагогічних працівників.

Опис організованих у навчальному закладі форм відпочинку дітей, оцінка їх з позиції доцільності, сучасних вимог, рівня прийняття вихованцями, виховуючого потенціалу.

7. Звіт по практиці, який відображає рівень виконання завдань практики.

Подана звітна документація перевіряється керівником практики від кафедри. Якщо за результатами перевірки виявлено її відповідність вимогам програми, звіт рекомендується до захисту перед комісією.

У випадку виявлення невиконаних робіт, невідповідності вимогам університету, звітна документація направляється на доопрацювання магістранту.

За результатами перевірки звітної документації керівник практики від кафедри визначає оцінку, з якою звітна документація рекомендується до захисту перед комісією.

Після перевірки поданого звіту керівником практики від кафедри і при наявності позитивної оцінки, звіт з практики захищається студентом в онлайн режимі (через мобільні додатки Viber, Skype, ZOOM) перед комісією, яка створюється за розпорядженням завідувача кафедри і складається з викладачів (не менше двох) відповідної кафедри.

Захист звіту з практики відбувається в терміни, встановлені графіком навчального процесу.

До захисту повинна бути представлена вся звітна документація.

Після успішного захисту звіт та щоденник практики здають в архів.

2.4. Методика оцінювання результатів практики, рівня сформованості практичної компетентності студента

Загальні критерії ефективності практики на етапах підготовки, проведення, систематизації результатів

До практики

1. Якість проекту індивідуального плану практики – сформованість комплексу завдань, що поєднують обов'язкові та елективні, а також самостійно сформульовані, виходячи з потреб професійного розвитку дипломного дослідження.

2. Сформованість пакету інформаційно-технологічного інструментарію, необхідного для виконання завдань практики: власні розробки, алгоритми діяльності, методики діагностики, схеми аналізу та ін. (сформовані під час навчання, у процесі самостійної роботи, наукового дослідження).

3. Системність фіксації діагностичних процедур, узагальнення результатів самодіагностики. Визначення пріоритетних завдань саморозвитку

Під час практики

4. Ефективність здійснення корекції індивідуального плану практики, враховуючи реалії конкретного НЗ.

5. Якість реалізації завдань, передбачених індивідуальним планом, самооцінка та характеристики, оцінки керівників практики, методистів, управлінців НЗ.

6. Сформованість пакету моделей заходів, розробок проектів (згідно з індивідуальним планом), апробованих під час практики, їх самоаналіз.

7. Ефективність самоаналізу діяльності під час виробничої практики (професійна управлінська діяльність, особистісний саморозвиток, дослідницька діяльність), адекватність самооцінки, виділення проблем, особливих досягнень

Після практики

8. Обґрунтованість проектування перспектив подальшого професійного, особистісного розвитку.

9. Наявність загальних рекомендацій щодо поліпшення організації практики: а) для студента-практиканта; б) для педагога-методиста, ВНЗ, школи.

Методика оцінювання результатів практики.

Оцінка за ефективність проходження практики є комплексною. Пропонується наступне співвідношення вагомості головних об'єктів оцінювання під час практичної діяльності студента:

– ефективність виконання запланованих завдань, пов'язаних з реалізацією головних управлінських функцій в структурі професійної діяльності керівника навчальним закладом, їх документальне оформлення – 50 %;

– ефективність роботи над саморозвитком професійних компетенцій, особистісних якостей, їх документальне оформлення – 30 %;

– ефективність виконання запланованих дослідницьких завдань в рамках роботи над дипломним проектом, їх документальне оформлення – 20 %;

Оцінювання результативності управлінської практики відбувається через узгодження наступних оцінних суджень та характеристик:

1) оцінка методистом ефективності підготовчої роботи до практики, якості безпосереднього виконання запланованих завдань;

2) оцінка методистом змісту та оформлення представлених студентом-практикантом матеріалів, систематизованих за результатами виконання завдань практики;

3) характеристика результатів практичної діяльності студента, представлена керівниками навчальних установ та оцінка, запропонована ними як рекомендаційна;

4) самооцінка студентом результатів практики, її комплексне обґрунтування;

5) оцінка за представлення та аргументацію результатів практики під час підсумкової конференції.

За підсумками виробничої практики випускочна кафедра проводить онлайн конференцію з обговорення її результатів, з'ясування особистих успіхів студентів та проблем, які її супроводжували.

Виробнича практика оцінюється у формі диференційованого заліку.

Оцінка за стажування є комплексною і виставляється за такою формулою:

$$Q=0,50Q_1+0,30Q_2+0,20Q_3, \text{ де}$$

Q – загальна оцінка за виробничу практику;

Q1 – оцінка методиста за ефективність практики, якість документального оформлення та представлення на підсумковій конференції її результатів (позиції 1;2;5);

Q2 – оцінка керівників (адміністрації) навчального закладу (позиція 3);

Q3 – самооцінка студента (позиція 4).

Список рекомендованих джерел:

1. Балабанова Л.В. Організація праці менеджера: навч. посіб. для вузів / Л.В.Балабанова, О.В. Сардак. – К.: ВД "Професіонал", 2004. – 304 с.

2. Василенко В.О. Теорія та практика розробки управлінських рішень: Навчальний посібник / В.О. Василенко. – К.: ЦУЛ, 2002. – 420 с.

3. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація / Н.П. Волкова. – К.: Академія, 2006. – 255 с.

4. Грицай Ю.О. Теорія та практика управління сучасною школою: Навч. посібник / Ю.О. Грицай. – Миколаїв: МДПУ, 2002. – 256 с.

5. Даниленко Л.І. Модернізація змісту, методів управлінської діяльності директора загальноосвітньої школи / Л.І. Даниленко. – К.: Логос, 2002. – 140 с.

6. Довгань Л.Є. Праця керівника або практичний менеджмент : навч. посіб / Л.Є. Довгань. – К.: «Екс об», 2002. – 384 с.

7. Документування організаційно-розпорядчої діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу : метод. рек., зразки док. – Х.: Золотісторінки, 2010. – 808 с.

8. Сльникова Г.В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні : монографія / Г.В. Сльникова. – К.: ДАККО, 1999. – 303 с.

9. Жигір В.І. Шляхи і напрями підготовки майбутніх менеджерів до педагогічної діяльності / В.І. Жигір // Молодь і ринок. – №3 (62). – 2010. – С.48-52.

10. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст. 2004);

11. Касьянова О.М. Моніторинг управління навчальним закладом / О.М. Касьянова. – Х.: Основа, 2004. – 96 с.

12. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. – 3-є вид., перероб. і допов. / В.В. Ковальчук, Л.М. Моїсєєв. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 240 с. (Розділ 6. – Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт).
13. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / О.В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2003. – 192 с. (Тема 7. – Методика підготовки і оформлення курсових, дипломних та магістерських робіт). Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <http://mon.gov.ua>
14. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / [авт.-уклад.: Малихін О.В., Павленко І.Г., Лаврентьєва О.О., Матукова Г.І.]. – К.: [КНТ], 2014. – 202 с.
15. Методичні матеріали до проходження практик студентами факультету менеджменту Запорізького національного університету [Електронний ресурс] / Сектор практики відділу з навчальної роботи Запорізького національного університету. – Режим доступу до сайту : www.znu.edu.ua (Розділ «Навчання – Відділ з навчальної роботи – Сектор практики»).
16. Навчальна психолого-педагогічна практика студентів: програма і методичні рекомендації / [Укладачі: Дуткевич Т.В., Конькова Т.І., Римар Л.М., Федорчук Е.І.]. – Кам'янець-Подільський: АБЕТКА СВІТ, 2008. – 109 с.
17. Пархоменко І. Атестація діяльності директорів шкіл / Ірина Пархоменко, Лілія Галіцина. – К.: Шк. світ, 2009. – 128 с.
18. Положення «Про практичну підготовку студентів вищих навчальних закладів» від 09.02.2011 р., розроблені Міністерством освіти і науки України.
19. Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затверджене наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93.
20. Практикум з менеджменту: навч. посібник / [Баєва О.В., Новальська Н.І., Згалат-Лозинська Л.О., Лайко Г.П.] . – К.: МАУП, 2006. – 178 с.
21. Рекомендацій про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, розроблених Державною науковою установою «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» у 2013 році на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.11.2012 р. № 970 «Про затвердження плану першочергових заходів з виконання Державної програми розвитку внутрішнього виробництва» та Наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 20.12.2012 р.
22. Робота з педагогічними кадрами. – Х.: Вид. група «Основа», 2006. – 208 с. – (Б-ка журн. «Управління школою»; Вип. 3 (39)).
23. Технологія наукових досліджень: навчальний посібник / [Укладач М.С. Дороніна]. – 2-е вид., випр. і доп. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. – 104 с.
24. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом : навч. посіб. / Є.М. Хриков. – К.: Знання, 2006. – 365 с.
25. Цехмістрова Т.С. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Т.С. Цехмістрова. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003. – 240 с. (Тема 5. – Курсова, дипломна, магістерська робота: написання, оформлення і захист).